

vým tématům přisuzuje. Tento vztah se jim však prokázat nepodařilo. Jedním z možných důvodů mohou být ale konceptuální a metodologické problémy tohoto zkoumání.

Většina příspěvků přednesených na konferenci, s výjimkou příspěvků de Vreese, Wesselse a Linka a Lyonse, využívala data z dotazníkového šetření, které proběhlo po volbách do EP. Všechny příspěvky jsou k dispozici na internetové stránce skupiny, jež se věnuje volbám do Evropského parlamentu (www.europeanelections.org).

Lukáš Linek

Konference *European Studies: between Globalisation and Regionalism*

Šiauliai, Litva, 12.–13. 5. 2006

Místem konání květnové mezinárodní konference *European studies: between globalisation and regionalism* se stalo litevské univerzitní město Šiauliai.¹ Jednalo se o první ročník konference, kterou pořádal nově vzniklý Institut evropských studií Fakulty humanitních věd Univerzity v Šiauliai. Těžké začátky se projeví zejména nepřítomností mnoha ohlášených účastníků, což kladlo velké nároky na dobré improvizací schopnosti organizátorů. Kromě litevských účastníků byli nejhojněji zastoupeni vědci z polských univerzit a samozřejmě lotyšští a estonští participant, jedním účastníkem bylo zastoupeno Švédsko, USA, Finsko, Rusko, Česká republika a Kanada.

Konferenci otevřel Gintautas Mažeikis z univerzity v Šiauliai s příspěvkem reflektujícím nový fenomén – globální trh s iluzemi/představami (*Global Market of Images*) a roli etnických a folklórních specifíků v něm. Zdůraznil, že folklór, historie a kulturní tradice obecně se stávají artiklem na globálním trhu s iluzemi a také jejich cena je určována tržně. Po některých prvcích národní historie a kultury je globální poptávka, po jiných nikoli. Na základě této poptávky mohou vznikat „tradiční historické“ vesnice s opevněním

na místech, kde nikdy nestály, ale turisté jsou ochotni za jejich návštěvu zaplatit. Ztrácí se tak jedna z důležitých hodnot kultury – autenticita. Proces ale funguje i obráceně – některé prvky na globálním trhu iluzí se zpětně stávají součástí národní kultury (Muzeum Hannibala Lectera ve Vilniusu). Nikita Kuzmin z ruské Kantovy státní univerzity hovořil ve svém příspěvku o Kaliningradu jako o novém evropském centru, přičemž zdůraznil zejména politický a ekonomický význam pro Evropskou unii. Následná debata se ale věnovala zejména problému identity obyvatel Kaliningradu, jejich evropanství a pocitu přináležitosti k Rusku, který je rozměňován geografickou vzdáleností i mocenskými strategiemi Moskvy. Mari Suvanto z Univerzity v Turku se ve svém příspěvku zabývala globalizací trhu se vzděláním, výzvami, kterým v době e-learningu a internetových univerzit musí čelit tradiční kamenné vysoké školy jako instituce i jejich vzdělávací metody. Nastolela byla otázka financování vzdělávacího procesu v globalizovaném světě, otázka odlišení/přilivu mozků a proměňující se hodnoty vzdělání v současném světě. Posledním příspěvkem společné sekce byla prezentace výsledků průzkumu veřejného mínění v Litvě v otázce integrace do EU, jehož autorkou byla Ligita Šimanskienė z univerzity v Klaipėdė. Ve světle české zkušenosti byla zajímavá tím, že Litevci jsou k budoucnosti svého národa velmi skeptičtí, obávají se zejména masového odchodu (nejen) kvalifikované pracovní síly do zahraničí – téměř pětina z nich souhlasí s tvrzením, že za 50 let Litevci jako národ už nebudou existovat (počet obyvatel Litvy v roce 2004 byl 3 607 899).

Další část konference byla rozdělena na sekce, český příspěvek, týkající se pojetí domova, byl zařazen do sekce *European Identity Issues* (paralelně byly ustaveny sekce *Regional Development and Human Resources*; *EU: Law, Religion, Philosophy and Human Rights* a *Literature and Languages under Globalisation*).

V úvodním příspěvku sekce věnované evropské identitě Daena Funahashi z ame-

rické Cornell University na příkladu Finska a Finů ukázala, jak nerovné jsou identity v rámci Evropy a jak je pro menší národy obtížné soutěžit s etnickými identitami velkých a zejména „prestižních“ evropských národů, jako jsou Britové nebo Francouzi. Její příspěvek byl popisem finského vymezování se vůči Východu, a to jak ve smyslu východní Evropy, tak „asijskosti“ (Eskymáci), a to dokonce s pomocí argumentů na základě genetiky. Téma interpretované úhlem pohledu americké antropologie před auditoriem složeným výhradně z příslušníků národů v EU nových dalo problematice nový rámec. Nejen bývalé socialistické státy mají problémy se svým členstvím druhého řádu, problém s „právem“ na evropanství a jeho nesamozřejmostí mají i národy, u kterých příslušnost k Evropě považujeme za samozřejmou. Valentina Šimkuvienė následně popsala historii etnických a náboženských minorit v oblasti Šiauliai, historické příčiny změn a základní trendy v současnosti. Krystyna Dzwonkowska prezentovala problematiku rovných příležitostí mužů a žen a jejich zakotvenosti v polské legislativě. Konstatování, že *de iure* je vše v pořádku, ale *de facto* jsou ženy diskriminovány na trhu práce jak ve výši odměňování, tak v rizicích nezaměstnanosti, lze aplikovat s určitostí i na další země EU. Český příspěvek se týkal sociální konstruovanosti termínu domov na příkladu česko-bavorských hranic – problematika odsunu německého obyvatelstva a následného osidlování se ukázala jako vědecky aktuální pro téměř všechny přítomné (zejm. Polsko, Litva). Přítomní na příkladech z vlastní historie (jak národní, tak osobní) reflektovali složitost a nedořešenost vztahů s odsunutým německým obyvatelstvem a nutnost nejen historického a politického, ale také relevantního sociologického a sociálně antropologického vědeckého bádání v této oblasti. Nutnost vzájemné tolerance a překonání historických animozit zdůraznil zejména profesor Prusik z univerzity v polském Olsztynu, který navázal svým příspěv-

kem o projektu přeshraniční spolupráce ve vzdělávání, zahrnující právě národy historicky nepřátelské. Byl zdůrazněn sociální význam interpretace historie a shoda panovala v důležitosti bádání založeném na sociálním konstruktivismu v oblasti personal histories.

Konference pokračovala druhý den plennární sekcí, věnovanou multikulturalismu, kultuře a globalizaci. Otevřel ji Wiesław Wacławczyk z Toruňské univerzity úvahou o svobodě projevu jako základní hodnotě evropské identity. Ve svém kontroverzním příspěvku vycházel z klasiků evropského myšlení Johna Milтона a J. S. Milla, v souvislosti s aktuálními událostmi publikace karikatur proroka Mohameda a jejich důsledků hovořil o krizi Evropy, která nedokáže hájit své základní hodnoty. Příspěvků značně chyběla reflexe neuniverzality hodnoty svobody projevu, její historické a kulturní determinovanosti, spojené i s možným budoucím vývojem. Další dva příspěvky byly věnovány problémům pedagogiky a jejím specifickým v zemědělských oblastech Lotyšska.

Na závěr byly shrnuty výsledky konference jak v obecně vědeckém, tak pedagogicko-metodologickém aspektu a byla dohodnuta neinstitucionální spolupráce účastníků týkající se zejména výměny informací didaktického i vědeckovýzkumného charakteru. Zřejmě vinou značné tematické šíře nebyl navržen žádný konkrétní společný projekt. Přínos tkvěl zejména v získání kontaktů a výměně informací a zkušeností s kolegy ze zemí, se kterými má české sociálněvědní prostředí dosud velmi sporé kontakty, ve vědecké oblasti ze setkání navíc vyplynula potenciální možnost získání komparačního materiálu pro výzkum. Příspěvky budou shrnuty v konferenčním sborníku.

Jitka Laštovková

Poznámky

¹ Účast autorce umožnil příspěvek na cestovní náklady poskytnutý Hlávkovou nadací.